

Parshas Balak - 5783 – Rav E. Barclay -- Sources

במדבר(כד:כא):

ויאמרו! וירא את הקיני וישא
עדי אבד: (כא) ומשלו ויאמר איתן מושבך ושנים
בסלע קנך: (כב) כי אם יהיה לבער

כצ"ל מלעיל

רש"י:

הזכירו שמו של מושבך... שנאמר זהם *תרעתים שמעתיים ת שוכתיים: איתן
מושבך. תמה אני מהיכן זכית לכך, א הלא אתה עמי היית
בעצת *הנה נתחכמה לו, ועתה נתישבת באיתן ומעוז של
ישראל: (כז) כי אם יהיה לבער קינ וגו'. אשריך

סנהדרין (קו.):

דינביאים וכתובים וירא את הקיני וישא
משלו אמר לו בלעם ליתרו קיני לא היית
עמנו באותה עצה מי הושיבך אצל איתני
עולם? והיינו *דא"ר חייא בר אבא א"ר סימאי
שלשה היו באותה עצה אלו הן בלעם איוב
ויתרו בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון
ביסורין, ויתרו שברה *זכו בני בניו לישב
בלשכת הגזית שנאמר ומשפחות סופרים

סנהדרין (קד.):

מעמון ומואב ומקרבת את הרחוקים מיתרו
דאמר ר' יוחנן בשכר קראן לו ויאכל לחם
*זכו בני בניו וישבו בלשכת הגזית שנאמר
° וממשפחות סופרים יושבי יעבץ תרעתים
שמעתיים סוכתיים המה הקינים הבאים
בשופטי' מחמת אבי בית רכב וכתוב התם ° ובני קיני

מהרש"א (קד.):

דף קד ע"א בשכר קראן לו כו'. תימה דהכא קאמר דנשכר קראן לו וגו' זכה יתרו שבני
בניו ישבו בלשכת הגזית ולקמן בפרקין ובפ"ק דקוסה אמרינן ג' היו באותה פלגה
כו' יתרו שברח זכו בני בניו לישב בלשכת הגזית כו' ואינו דומה דפליגי דאם כן ה"ל תלמודא לאתויי
הני תרי מימרות כחדא ולמימר זהו דפליגי וי"ל דנשכר קראן לו וגו' לא זכה אלא שיהיו בניו ראויין
לבא בקהל דומיא דמואב שבטוגש זה נמרחקו מלבא בקהל והתם קאמר דנשכר שברח ולא הסכים בעלמא
הרעה זכו בני בניו לישב בעלת סנהדרין וה"ל הכא דנשכר קראן לו וגו' זכה לבא בקהל ועל ידי זה
בזכות אחר דהיינו שלא הסכים לעלת פרעה זכה לישב בלשכת גזית ולולי זאת דהכא שהותר לבא
בקהל לא היה אפשר לו לזכות לישב בלשכת הגזית דאין מושיבין בסנהדרין אלא המיוחסין ומותרין לבא
בקהל ולזה אמר זכו בני בניו דמואב נמי זכו בני בנותיהן לבא בקהל כדאמרין ברות מואבי ולא
מואבית אבל בני בניהם אסורים משא"כ במדין דאף הזכרים כשרים לבא בקהל: יושבי יעבץ תרעתים

מדרש רבה (יתרו [כז:ג])

אובד • אבל ליתרו מהו אומר (סס) איתן מושבך ושים בסלע קנך •
אמר לו קיני עמנו היית בעצה מי הושיבך אצל איתני עולם •
(יב) משל לצפור שברח מן הצייד ונפלה לתוך ידו של אנדרואנטיא
כיון שראה אותו הצייד התחיל מקלסה ואמר לו כמה נאה בריחה
שברחת • כך היה בלעם משבה את יתרו ואמר לו איתן מושבך:

זקני מואב וזקני מדין • וכן (פופטיס ז) מדין ועמלק ובני קדם • וכן
בלעם הרשע אומר וירא את עמלק שלא חזר בו וכשראה ליתרו
שעשה תשובה מה אמר (נמדנר ט) וירא את הקיני • משל לצייד
שהיה צד צפרים צד את הראשונה, בא לצוד את השניה, הלכה
וישבה לה על איקונין של מלך, עמד לו הצייד תוהא בה אמר לה
אם אזרק עליה אבן אני מתחייב בנפשי ואם אתן את הקנה מתיירא
אני שלא יגע באיקונין של מלך! איני יודע מה אומר לך אלא למקום
יפה ברחת ונפלטת • כך בלעם ראה ליתרו ועמלק בעצה עמד על
עמלק ומחה שמו בא לראות יתרו מצאו שעשה תשובה אמר לו
למקום יפה ברחת הוי איתן מושבך כאברהם • הוי לך תכה זה